

## MRF 2024.165

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 11. juni 2024 j.nr. 23/02292

***Ophævet og hjemvist § 3-registrering af arealer som sø, mose og eng, da der var truffet afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag, idet registreringen af et bestemt areal som beskyttet mose alene var baseret på ortofotos og et enkelt billede taget i forbindelse med besigtigelse af andre arealer, og da der ikke var foretaget besigtigelse og udarbejdet artliste.***

Syddjurs Kommune traf i januar 2023 afgørelse om registrering af arealer på E's ejendom i et boligkvarter i byzone som sø, mose og eng omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1 og 2, nr. 2 og 4. Forud for registreringen havde kommunen under flere besigtigelser bl.a. konstateret forekomst af en række planter og strukturer kendetegnende for de registrerede naturtyper. Kommunen havde i den forbindelse vurderet, at et allerede registreret engstykke på ejendommen var vokset ud af § 3-beskyttelsen. Hvad angik henholdsvis en lille og en stor sø på ejendommen havde kommunen konstateret, at den lille sø var dyb og aldrig udtørrede, og at den store sø fremstod med blankt vandspejl, aldrig sommerudtørrede og havde forekomst af mange padder om sommeren. Kommunen fandt videre, at mosen udgjorde et fugtigt krat med intakt fugtighedsvegetation. For så vidt angik et areal sydvest for den lille sø vurderede kommunen, at arealet var omfattet af § 3 på baggrund af et fotografi fra besigtigelsen. Som grundlag for afgørelsen havde kommunen endvidere anvendt luftfotos. Registreringen blev påklaget af E, der navnlig anførte, at kommunens dokumentation for § 3-status af arealet sydvest for den lille sø var baseret på et foto, der ikke relaterede sig til dette areal, men derimod en mose på ejendommen. Miljø- og Fødevarerklagenævnet

(formanden) bemærkede, at offentlige myndigheder som følge af det forvaltningsretlige officialprincip har pligt til at oplyse en sag tilstrækkeligt, før der træffes afgørelse. Nævnet fandt, at kommunens afgørelse i den konkrete sag ikke var truffet på et tilstrækkeligt oplyst grundlag, idet kommunen ikke havde sikret, at alle relevante og nødvendige oplysninger var blevet indsamlet og kontrolleret forud for afgørelsens meddelelse. Nævnet lagde herved vægt på, at kommunen alene havde foretaget vurderingen af arealet sydvest for den lille sø på baggrund af ortofotos og et enkelt billede fra besigtigelsen af de øvrige arealer, og at kommunen ikke havde besigtiget dette areal, og at der dermed manglede en artsliste og en beskrivelse af, om arealet opfyldte fugtighedskriterierne for at være beskyttet mose. Derudover lagde nævnet vægt på, at kommunen tidligere havde vurderet, at arealet ikke havde fugtig nok bund til at være mose. Nævnet fandt på den baggrund, at kommunens § 3-registrering led af en væsentlig retlig mangel og derfor skulle ophæves. Nævnet hjemviste sagen til fornyet behandling med bemærkning om, at § 3-registrering forudsætter, at der konkret er redegjort for, at det omhandlede areal opfylder de almindelige kriterier for at være beskyttet i henhold til registreringsvejledningen og vejledningen om beskyttet natur.

***Kommentar:*** Afgørelsen understreger som **MRF 2024.164 Mfk** og **MRF 2024.166 Mfk**, at registrering af § 3-lokaliteter kræver, at kommunen har oplyst sagen tilstrækkeligt. Det kan i den sammenhæng undre, at nævnet helt forbigik, om de omhandlede biotoper levede op til de arealmæssige betingelser. Om kommunen har foretaget denne vurdering, vides ikke, men det må anses for afgørende for fastlæggelse af arealernes § 3-status.

---



# Ophævelse og hjemvisning i sag om registrering af beskyttet mose i Syddjurs Kommune

Sag: 23/02292

Dato: 11. juni 2024

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2, jf. § 78, stk. 1.<sup>[1]</sup>

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Syddjurs Kommunes afgørelse af 20. januar 2023, for så vidt angår registreringen af arealet sydvest for den lille sø på matr. nr. [Matrikelnummer 1], og hjemviser sagen til fornyet behandling i kommunen.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet<sup>[2]</sup> og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.<sup>[3]</sup> Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

## 1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 7. februar 2023 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ejendommens ejer.

Klager har anført, at arealet sydvest for den lille sø ikke var registreret som beskyttet den 28. november 2022, men blev registreret som mose ved Syddjurs Kommunes afgørelse den 20. januar 2023. Hertil har klager fremhævet, at arealet

syd for den lille sø var registreret som eng forinden kommunens afgørelse, hvorefter arealet blev afregistreret. Klager undrer sig over, at de to arealer har skiftet § 3-status i løbet af to uger, og det er klagers opfattelse, at de to arealer bør følges ad og blive udtaget af § 3-beskyttelsen.

For så vidt angår Syddjurs Kommunes dokumentation for, at arealet sydvest for den lille sø, har klager bemærket, at der er vedlagt et foto, som efter klagers opfattelse viser den store mose på matriklen, og dermed intet har med det aktuelle areal at gøre.

## 2. Sagens oplysninger

### 2.1 Ejendommen/området

Matr. nr. [Matrikelnummer 2] og [Matrikelnummer 1], er beliggende i byzone ved Dråby i Syddjurs Kommune. Området fremstår som et boligkvarter.

De i sagen omhandlede registrerede arealer er beliggende på to matrikler. Det fremgår af Danmarks Miljøportal,<sup>[4]</sup> at der på de omhandlede arealer er registreret henholdsvis sø, mose og eng, jf. naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1 og 2, nr. 2 og 4.

Nærmeste Natura 2000-område er nr. N48 Stubbe Sø (Habitatområde H44), der ligger ca. 2,8 km nord for de omhandlede arealer.

### 2.2 Den påklagede afgørelse

Syddjurs Kommune har den 20. januar 2023 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1 og 2, nr. 2 og 4, truffet afgørelse om registrering af beskyttet sø, mose og eng på matr. nr. [Matrikelnummer 2] og [Matrikelnummer 1].

Syddjurs Kommune foretog den 10. november 2022 en besigtigelse af den store og lille sø samt engen, hvor der blev registreret en række planter og strukturer for hver naturtype. Kommunen konstaterede, at engen er fugtig og svampet længst mod vest, hvorimod engen er mere tør mod øst. Desuden har kommunen vurderet, at engstykket mellem den lille sø og det rørlagte vandløb er vokset ud af § 3-beskyttelsen.

Ved besigtigelsen konstaterede Syddjurs Kommune derudover, at den lille sø er dyb og aldrig udtørret. Søen fremstod tillige med lidt rørsump langs kanterne mod øst, vest og syd. For så vidt angår den store sø fremstod den med blankt vandspejl på lidt over halvdelen af arealet, hvor resten var domineret af rørsump, ligesom den aldrig sommerudtørret. Det fremgår af kommunens afgørelse, at klager har fortalt, at der forekommer mange padder om sommeren i den store sø.

Syddjurs Kommune foretog den 14. november 2022 endnu en besigtigelse, hvorunder kommunen konstaterede, at mosen mod sydvest er et fugtigt krat med intakt fugtigbundsvegetation. Kommunen har på baggrund af et billede fra besigtigelsen den 10. november 2022 konstateret, at det sydvestlige areal for den lille sø fremstår domineret af birk og tagrør i undervegetationen.

Desuden har Syddjurs Kommune på baggrund af en gennemgang af luftfoto fra 1988 til 1995 vurderet, at begge matrikler fremstår trædækkede, og konstateret, at begge søer blev udgravet i 1999. Kommunen har samtidig vurderet, at den mørkegrønne vegetation, der kan erkendes rundt om begge søer viser, at den naturlige vegetation har indfundet sig. Dernæst har kommunen vurderet, at huset på matr. nr. [Matrikelnummer 2] blev bygget i 2002, og at der var anlagt have ned ad skrænten.

I perioden fra 2004 til 2022 har Syddjurs Kommune vurderet, at den lysegrønne del af begge matrikler viser, at vegetationen slås tæt rundt om den lille sø, og at der ligeledes er etableret en gangsti rundt om begge søer. I 2008 har rørskovene etableret sig i den store sø, og dækker omkring 50 % af søen. Et lille areal med træer i mosen nær den nordøstlige kant af den store sø bliver fældet i 2010, og i 2015 er topstar-tuerne langs den slåede sti rundt om den store sø tydelige, og fremstår som sorte prikker hele vejen rundt. Dernæst har kommunen vurderet, at arealet sydøst for den lille sø bliver slået med et andet interval og vegetationshøjde end den etablerede sti rundt om den lille sø, hvilket har været gældende i perioden fra 2004 til 2022. Videre har kommunen vurderet, at arealet sydvest for den lille sø, dog ikke den nordlige del, fremstår træbevokset i perioden fra 2004 til 2022. Den nordlige del, fremstår derimod med lav vegetation indtil 2010, hvorefter der er plantet en prydblade og vegetationen rundt om holdes lav.

I forlængelse heraf har Syddjurs Kommune vurderet, at foruden ovenstående ændringer har tilstanden for søerne, mosen, mosekrattet og engen været den samme siden etableringen af søerne i 1999 og huset i 2002.

Det fremgår endvidere af afgørelsen, at klager har fremført en række bemærkninger i brev af den 23. december 2022, hvor klager har anført, at arealet sydvest for den lille sø er tørt og godt, og består af vildtvoksende birketræer, samt at det ikke ligner et moseområde.

## 2.3 Syddjurs Kommunes bemærkninger til klagen

Syddjurs Kommune har den 16. februar 2023 bemærket, at det ikke er billede 5, som kommunen har lagt vægt på ved vurderingen af om det sydvestlige areal er beskyttet, det er derimod billede 3, hvorpå arealet kan ses i baggrunden.

Syddjurs Kommune har desuden anført, at de to omhandlede arealer ikke har samme historik, botanik eller struktur, hvorfor kommunen er uenig i klagers bemærkning om, at det sydvestlige areal også bør udtages af registreringen. Hertil har kommunen påpeget, at det forhold, at de to arealer ligger ved siden af hinanden, ikke kan forhindre det sydvestlige areal i at være beskyttet efter § 3.

## 3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

### 3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Det fremgår dog af forarbejderne til bestemmelsen,<sup>[5]</sup> at nævnet har mulighed for og efter omstændighederne pligt til at inddrage andre forhold end det, der er klaget over, f.eks. spørgsmålet om overholdelse af gældende EU-ret eller grundlæggende forvaltningsretlige grundsætninger.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle om Syddjurs Kommune har foretaget den fornødne sagsoplysning til at kunne vurdere, om arealet sydvest for den lille sø opfylder kriterierne for beskyttelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet har derfor ikke taget stilling til, hvorvidt klager kan opføre byggeri på matriklen, idet Syddjurs Kommune ikke ses at have truffet afgørelse om dette forhold.

Nævnet har dog fundet anledning til at anføre forhold, som Syddjurs Kommune vil skulle tage i betragtning i forbindelse med en fornyet behandling af sagen, se nærmere i afsnit 3.3.

## 3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

### 3.2.1 Det retlige grundlag

*Det retlige grundlag efter naturbeskyttelsesloven*

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2, må der ikke foretages ændring i tilstanden af moser og lignende, når sådanne naturtyper enkeltvis eller sammen med andre naturtyper er større end 2.500 m<sup>2</sup>.

Kriterierne for beskyttelse af natur omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 fremgår af registreringsvejledningen[6] og vejledningen om beskyttet natur.[7]

Det er bl.a. afgørende for, om et areal er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, hvorvidt der har udviklet sig et dyre- og plantelov, der er karakteristisk for beskyttet natur.

På grund af den naturlige dynamik kan arealer over en årrække "vokse" sig henholdsvis ind og ud af § 3-beskyttelsen. Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter de arealer, der til enhver tid opfylder lovens kriterier for at være en beskyttet naturgruppe.

*Officialprincippet*

Ifølge officialprincippet, eller undersøgelsesprincippet, har en offentlig myndighed pligt til at oplyse en sag tilstrækkeligt, inden myndigheden træffer afgørelse i sagen. Formålet med officialprincippet er at understøtte, at der træffes materielt lovlige og rigtige afgørelser. Officialprincippet forpligter blandt andet myndigheden til aktivt at sikre, at alle relevante og nødvendige oplysninger bliver indsamlet og kontrolleret.

Officialprincippet er ikke generelt lovfæstet i forvaltningsretten, men er udtryk for en almindelig retsgrundsætning, der kun kan fraviges med lovhjemmel. Officialprincippet er en garantiforskrift, hvis iagttagelse er af væsentlig betydning for, om en afgørelse er lovlig og rigtig. Hvis sagen er utilstrækkeligt oplyst, kan det betyde, at afgørelsen må tilsidesættes som ugyldig.

### 3.2.2 Beskyttelsesstatus for mosen på matr. nr. [Matrikelnummer 1]

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at den påklagede afgørelse er truffet på et ikke tilstrækkeligt oplyst grundlag i forhold til arealets beskyttelsesstatus, jf. naturbeskyttelseslovens § 3 og at manglen, som er konkret væsentlig, medfører afgørelsens ugyldighed.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har vurderet, at Syddjurs Kommune i den påklagede afgørelse ikke har sikret, at alle relevante og nødvendige oplysninger er blevet indsamlet og kontrolleret forud for afgørelsens meddelelse. Herved har nævnet lagt vægt på, at kommunen alene har foretaget vurderingen af arealet sydvest for den lille sø på baggrund af ortofotos og et enkelt billede fra besigtigelsen af de øvrige arealer den 10. november 2022. Hertil har nævnet lagt vægt på, at kommunen ikke har besigtiget arealet sydvest for den lille sø, og der mangler dermed en artsliste og en beskrivelse af, om arealet opfylder fugtighedskriterierne for at være beskyttet mose. Nævnet henviser til, at kommunens besigtigelse den 10. november 2022 vedrørte den store og lille sø samt engen og at besigtigelsen den 14. november 2022 vedrørte det større moseareal sydvest for den store sø.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har desuden lagt vægt på, at Syddjurs Kommune tidligere har vurderet, at arealet sydvest for den lille sø ikke havde fugtig nok bund til at være mose, idet engarealet sydvest herfor var en del vådere end arealet med birketræer på besigtigelsesdagen.

For så vidt angår bedømmelsen af forholdets konkrete væsentlighed har Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderet, at de manglende oplysninger, som vedrører grundlaget for en del af afgørelsen, udgør en væsentlig risiko for rigtigheden af afgørelsens resultat.

### 3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at Syddjurs Kommune ved den fornyede behandling af sagen konkret bør redegøre for, hvorfor arealet sydvest for den lille sø på matr. nr. [Matrikelnummer 1], er beskyttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3. Nævnet kan henvise til, at en registrering af § 3-beskyttet natur forudsætter, at der konkret er redegjort for, at det omhandlede areal opfylder de almindelige kriterier for at være beskyttet i henhold til registreringsvejledningen og vejledningen om beskyttet natur.

### 3.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Syddjurs Kommunes afgørelse af 20. januar 2023, for så vidt angår registreringen af arealet sydvest for den lille sø på matr. nr. [Matrikelnummer 1], og hjemviser sagen til fornyet behandling i kommunen.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.



[4] <https://arealinformation.miljoeportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>.

[5] Jf. bemærkningerne til § 11 i forslag L44 til Lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet (FT 2016-17).

[6] Vejledning om registrering af beskyttede naturtyper, Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, 1993.

[7] Miljøministeriets vejledning nr. 10226 af 19. december 2019 om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper.

---

#### Lovområder:

NBL - beskyttede naturtyper